
Ny Vin i nye Kar

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Ny Vin i nye Kar

4

Ny Vin i nye Kar

Ny Vin i nye Kar

»Jyllandsposten«, den 13. Maj 1938.

Ny Vin i nye Kar.

Anden Del af Knud Nordentofts Bog.

Af Sognepræst Kaj Munk.

ANDEN HALVDEL af Knud Nordentofts Bog Ny Vin i nye Kar (første Halvdel, der skal kunne tale for sig selv, gjorde vi til Genstand for ret udførlig Omtale i "Jyllandsposten"s Kronik af 3. April i Aar) gør Rede for de Tanker og Stemninger, der har ligget bag Forfatterens Slid med Omsættelsen af Evangelierne fra dengang til nu, fra der til her. Det er en helt anden Knud Nordentoft, vi møder paa disse sidste 100 Sider, end den, der paa de første halvandet Hundrede blamerer sig med det alvorligt mente Forsøg, der er faldet parodisk ud, *saa* parodisk, at man gerne kunde forlange Eduard Geismars Professorhovede paa et Fad for den Anbefaling, han har været svag nok til at lade sig afbede for dette hjælpeløse Foretagende. Om Omsætteren brugte vi Udtryk som "et uroligt og søgende Sind, men vist alligevel mere end Aand, der interesserer sig for Kristus, end en Sjæl, der lader sig slaa i Stykker af ham". Disse Vendinger lader sig ikke opretholde om Forfatteren til anden Bog i Tobøgersbogen "Ny Vin i nye Kar". Urofyldt nok og søgende nok, men her er Tale om meget mere end at interessere sig for Kristus; det er et Sind, der kæmper med ham, vender sig til og fra, aldrig kan blive færdigt med ham, evigt ligger under hans Magt. Det er et Sind, man ikke kan lade være med baade at fatte Respekt for og komme til at holde af.

Snublende bevæger Hr. Nordentoft sig fremad gennem Spørgsmaal efter Spørgsmaal. En Læser uden Føling for Emnet kan let lade sig irritere til at smide Bogen fra sig med et Suk over, at Folk, der ikke har bedre Rede paa deres Tanker, absolut skal udgive dem paa Tryk, inden de er hverken helt eller halvt færdige. Det er Uret at tænke saadan. Selveste Henrik Ibsen dækkede sig bag, at "mit Kald er ej at svare, kun at spørge". Og saa er det endda med højst tvivlsom Berettigelse, at han anvender Ordet kun i den Sammenhæng. Dybe Spørgsmaal kan være af uendelig større Betydning end flade Svar. Og underligt befrugtende kan det være at komme i Forbindelse med en Person, i hvem det bryder og gærer. Denne Bogs egentlige Rigdom er det Liv af Angst og Vilje, der flakker hen over dens Sider. "Vi bliver aldrig færdige med Jesus. Han piner os, drager os.

- Han er en evig Uro, en Befrugter
- en, dér ryster os".

*

Det er i Kærlighedsrevolutionen, Knud Nordentoft har fundet Jesus; det er i den forfærdende og umenneskelige Konsekvens, hvormed Jesus troede paa Kærligheden og krævede den og levede den. Da han virkelig var urokkelig i selv at staa fast paa det, han lærte om uden Ængstelse og Træthed at gøre godt og give og give efter, gik det ham, som det maat-

te gaa: at han i Løbet af kort Tid blev slaaet ihjel. Han har altsaa selv saa grundigt som overhovedet gør ligt bevist Umuligheden af sin egen Lære. Men netop under Bevisførelsen, netop i hans Død, blev denne Lære saa helt uafrystelig. Vi kan ikke efterleve den, men vi kan heller ikke lade være med at prøve paa det. Dette er vor Skam og vor Adel. I denne Kamp mellem Selvhævdelsen og Kærlighed for Kærlighedens egen Skyld ejer den Kristne Livet, saa sandt som at leve er at kæmpe, og jo mere inderligt der kæmpes, desto højere Liv.

Saa længe Knud Nordentoft er et søgende og spørgende, et beængstet og kæmpende, altsaa levende Sind, følger vi ham som sagt med Respekt og Hengivenhed. Men i det Øjeblik han ved noget og bliver færdig og sidder strunk og sikker i Sadlen, er vi knap saa glade for ham mer. Han har faaet Ordet Magi paa Hjernen; pludselig er han som en op-hidset gammel Dame, der er paa Jagt efter Møl i Dagligstueskumringen; overalt, hvor der er en Anelse af magisk Flimren af Vinger, klasker han. Den kristne Kirke skal naturligvis igen have paa Puklen for, at den har mystificeret Jesus. ”Man kan af gode Grunde ikke tro paa Jomfrufødsel og Himmelfart, magisk Daab og Nadver og Facit: Aabenbaring. De er latterlige”.

Man skal overhovedet ikke tro af Grunde, hverken gode eller daarlige, og for Resten: Vi har hørt alt det saa tit, og vi ved det alligevel stadig ikke ret godt. Naar Rafael skildrer Jomfruen Maria eller Grundtvig tegner os Himmelfarten, finder i hvert Fald jeg intet Spor af det latterlige. Knud Nordentoft har selv Raad til haanende Ord om Videnskabens altid skiftende ”Verdensbilleder”. Hvorfor skulde jeg vel af dem lade mig nøde til at opgive noget, der er mig helligt og dyrebart? De er som Regel saa gruelig godtkøbs, de Protester, der stables paa Benene mod ”Overnaturlighederne” omkring Jesus. Nu har Nordentoft forset sig paa, hvad han kalder det ”magiske”. Hvad er det for noget? Himmelfarten er magisk, men Genkomsten er ikke magisk.

Da min lille Pige i Aftes kom til at gabe og jeg sagde til hende: ”Gaa i Seng, du er søvnig”, fik jeg det irriteret protesterende Svar: ”Jeg er ikke søvnig, jeg bare føler mig søvnig”. -

*

Pladsen er ikke til her at gaa ind paa Problemer som Jomfrufødsel og Himmelfart. Det er ogsaa faa nu om Dage, der tager disse Ord i uinspireret Bogstavelighed. Lad os alligevel passe paa dem og være gode ved dem. I et gammelt Slot gemte de i mange Aar paa en Nøgle til et lille Skatkammer; men dengang omsider Dagen kom, da Folkene vilde derind, passede Nøglen ikke - eller passede den ikke mere. Den unge Herre vilde saa smide den bort, men den gamle bad om, at den maatte blive gemt en Tid endnu, og senere fandt Sønnesønnen, at den passede til et Rum, som man slet ikke vidste af at sige, og som var fuldt af prægtige Malerier og anden Kunst. -

Nok herom. Men om Daab og Nadver skal der siges et Par Ord her.

Vi læser hos Nordentoft: ”Det er hvid Magi at tro, at lidt Vand oven paa Hovedet og nogle bestemte Ord kan have at gøre med Ting og Tilstande i Menneskesindet. - Det er hvid Magi at ville mene, at lidt Vin i Munden og nogle bestemte Ord kan have Betydning

for samtidige aandelige Virkninger”.

Hjælpeøst formuleret. Nogle bestemte Ord kan i allerhøjeste Grad have Betydning for samtidige aandelige Virkninger. Siger jeg f. Eks. til Landsretssagfører Nordentoft disse bestemte Ord: ”De er en Aalekvabbe”, har de sandsynligvis denne samtidige aandelige Virkning, at han bliver rasende. Vi gaar over i en anden Sfære: Skulde Vinen, der er rød og stærk som Blod, og Mindelsen om Vennen, der gav sig selv i Døden for mig, ikke kunne udrette store Ting i mit bedende opladte Hjerte?

Men vi forstaa jo nok den dybere Mening - bortset fra, at den ikke er dyb. For hvad er det for en Flothed at kalde Daaben for lidt Vand oven paa Hovedet og nogle bestemte Ord? Skal vi føre den Slags Sprog, saa er Dannebrog jo bare en Klud paa en Stang og Stradivarius en Pind mod lidt Kattetarme, saa er en Rimfrostmorgen jo ikke andet end Vand og min elskedes Smil nogle Trækninger i Ansigtsmusklerne. - Daaben og Nadveren er Hemmeligheder, om hvis Sjæl der intet er sagt i Beskrivelsen af deres Tilsyneladelse.

Og Kristus selv er en Hemmelighed, uendeligt større end bare som Bærer af en Idé eller et Princip. Den anden ”Trosartikel” opregner hans Data, saa vi maa sige: ”Den Mand fik sig en Kirke, det kan vi forstaa”. Og lad en Nordentoft vrisse ad denne Kirke, saa meget han vil, saa er og bliver det dog dens Skyld, at han kender Jesus af Nasareth, overhovedet ved, at han var til engang. Lad det saa ogsaa være sandt, at han bragte Bud om, selv var Bud for en Kærlighed, forrygende vild - den brændte ham selv til Døde, og den forfølger os gennem vort Liv med sit: Du skal give, give, give. Men var han ikke mere end denne levende Fakkell af et Menneske, blev han ikke andet for os end Fortvivlelse og sluttelig Sindssyge. Foruden Ilden paa Jorden er han ogsaa Duggen fra Himlen - Guden med de udbredte Arme, der siger til den udmattede: ”Kom hid og faa Hvile, ny Kraft til ny Kamp, ny Renhed efter nye Fald, og endelig Sejr i mit Navn”.

Kaj Munk